

ALICE ŠKRLANTOVÁ:

TVŮRCI ŽIDOVSKÉHO PŮVODU V ČESKÉM DIVADLE 20. STOLETÍ

vyjádření školitele k bakalářské práci

Cílem předložené práce je na příkladu vybraných českých – tedy česky píšících a v českém kontextu působících – dramatiků židovského původu pochopit způsoby, jakým byla ve dvacátém století vnímána a prezentována (či případně nevnímána a neprezentována), židovská identita. Téma, které si Alice Škrlantová pro svou práci zvolila, se nachází na pomezí mezi historií literární, kulturní a obecnou a představuje velmi široký okruh problémů, má však svou zajímavost také pro historika divadla, respektive dramatu. Neboť zatímco v ostatních historických oborech se zvláště v posledních dekádách problematice postavení Židů v Čechách a na Moravě, jakož i proměnám jejich vztahů s německou a českou majoritou, dosti intenzivně věnují celé týmy, v teatrologii možnost nahlédnout z tohoto zorného úhlu minulost doposud nikoho nezaujala.

Práce Alice Škrlantové má proto charakter první průzkumné výpravy do doposud nezmapovaného prostoru – a aby ji ale vůbec mohla podniknout, musela se nejdříve vydat do spřízněných oborů a na základě jejich dosavadního bádání se pokusit o vlastní široký obraz hledání židovské identity. O výklad, jenž by pojmenoval základní vývojové tendence tak, jak se utvářely v průběhu minulého století a jak se promítaly do dobového kulturního a divadelního života. Vedle zobecňujících pasáží, opírajících se o dostupnou literaturu předmětu, se pak Škrlantová rozhodla vytvořit také portréty čtveřice dramatiků (Františka Langera, Ludvíka Aškenázyho, Arnošta Goldflama a Karola Sidona), z nichž každý musel své židovství nějak řešit – přičemž každý z nich se s ohledem na odlišný historický, politický a kulturní kontext a svůj osobní naturel rozhodoval jinak. Tím, že shromáždila dostupné informace o tom, jak vnímali a zveřejňovali své židovství, poukázala tudíž na osobní, individuální rozměr obecnějších trendů.

Předložená podoba práce Alice Škrlantové je do značné míry dána průběhem procesu poznávání, kterým studentka při své snaze dostat zvolenému tématu prošla. Na začátku měl její záměr sice jen velmi širokou a poměrně mlhavou podobu, nicméně upřímné odhodlání a chuť právě toto téma zpracovat vedlo k tomu, že se poměrně rychle zorientovala v základní literatuře předmětu a absorbovala tak dosavadní poznání zvoleného okruhu problémů. Získala tak nezbytnou základní představu o tom, jak konkrétně se podoby židovské identifikace konkretizovaly a proměňovaly. Jako školitel jsem navíc mohl pozorovat, jak se v průběhu psaní vlastního textu práce Škrlantová učí adekvátně zacházet s daty, fakty a zdroji, a také zdokonaluje formulačně. Souběžně s tím si, myslím, začínala také stále více uvědomovat, že zvolená problematika je natolik obsažná, že jí nebude s to zcela dostat, protože to by asi bylo na jinou práci než bakalářskou.

Výsledkem je určitý kompromis mezi nadšeným záměrem a tím, co bylo možné v limitovaném čase a na daném stupni vzdělávání se možné nastudovat, uchopit a pochopit, jakož i zformulovat. Přesto však mohu rád zkonstatovat, že se Škrlantové podařilo soustředit klíčová data a otázky, které jsou s problematikou vztahu českého dramatu a autorů židovského původu ve 20. století spjaté.

Vyjdu-li z předpokladu, že bakalářská práce má být obsahově a tvarově koherentním, původním textem, jenž osvědčí uchazečovu schopnost odborně poučeným a metodologicky adekvátním způsobem se vyrovnat se zvoleným okruhem problémů, mohu s klidným svědomím doporučit předložený text Alice Škrlantové k úspěšné obhajobě.

Otázky:

- Jaký smysl má, když při zkoumání umělecké tvorby věnujeme zvýšenou pozornost národnosti tvůrce?
- Jakým způsobem se do uměleckého díla promítají různé identity, které spoluformují lidské individuum?

David Janoušek